

Prijímacie skúšky zo SJL 2019 4-ročné gymnázium

Padák

Padák je zariadenie určené na spomalenie objektu pohybujúceho sa v atmosfére pomocou odporu vzduchu. Je najčastejšie vytvorený z jemnej, ľahkej a pevnej látky. Používa sa na spomalenie pádu alebo skrátenie brzdných dráh.

Myšlienka padáka pochádza už zo stredoveku. Medzi prvými sa o padák zaujímali taliansky renesančný architekt Leonardo da Vinci a Chorvát Faust Vrančić. Medzi ďalších zlepšovateľov patril v 18. storočí Francúz Louis-Sébastien Lenormand. V tej istej dobe použil Jean-Pierre Blanchard padák pri záchrane z poškodeného teplovzdušného balóna. Prvý padák zbalený v batohu nesenom na chrbte vytvoril ruský vynálezca Gleb Jevgenievič Kotelnikov.

V roku 1911 Američan Grant Morton uskutočnil v Kalifornii prvý zoskok padákom z lietadla, pričom si vrchlík padáka pri skoku držal v rukách. 1. marca 1912 kapitán americkej armády Albert Berry vyskočil z lietadla so zbaleným padákom, ktorý mal pripevnený na chrbte. Georgia Broadwick bola prvou ženou, ktorá vyskočila s padákom z lietadla.

Medzi ľuďmi, ktorí sa pričínili o vývoj moderných padákov, patril aj Slovák Štefan Banič, ktorý vytvoril padák dáždnikového typu v USA v roku 1913.

K prvému vojenskému použitiu padákov došlo počas prvej svetovej vojny. Používali ich posádky pozorovacích balónov. Padáky sa rozšírili až po skončení prvej svetovej vojny, čo súviselo s vtedajším rýchlym rozvojom letectva. Veľký význam pri tom zohral vynález umelého hodvábu, ktorý zlacnil ich výrobu.

Úlohy:

1. Z textu ukážky vyplýva, že:

- A) padák sa používa na predĺženie brzdných dráh.
- B) padák slúži na spomalenie objektu pohybujúceho sa v atmosfére.
- C) padáky sa rozšírili najmä po druhej svetovej vojne.
- D) prvý zoskok z lietadla uskutočnila žena.

2. Vypíš národnosti, ktoré sa zaoberali zostrojením alebo vylepšením padáka:

Talian, Čech, Chorvát, Ukrajinec, Francúz, Rus, Číňan, Američan, Slovák, Japonec, Rumun, Srb.

3. Z akého materiálu sa začali vyrábať padáky po 1. svetovej vojne?

4. Kto vytvoril prvý padák zbalený v batohu a nesený na chrbte?

- A) Leonardo da Vinci
- B) Faust Vrančić
- C) Grant Morton
- D) Gleb Jevgenievič Kotelnikov

5. Napíš gramaticky správne, akej národnosti bol tvorca padáka dáždnikového typu?

6. Podčiarknutá časť vo vete *Je najčastejšie vytvorený z jemnej, ľahkej a pevnej látky.* je:

- A) viacnásobný prívlastok
- B) predmet priamy
- C) postupne rozvitý prívlastok
- D) predmet nepriamy

7. Vo vete *Používa sa na spomalenie pádu alebo skrátenie brzdnjej dráhy. Nie je vyjadrený podmet. Doplň ho.*

8. V ktorej možnosti je správne zapísané slovné spojenie:

- A) Talianskí renesanční umelci
- B) talianskím renesančným umelcom
- C) talianski renesanční umelci
- D) Talianskími renesančnými umelcami

9. V ktorej možnosti sú správne uvedené gramatické kategórie podčiarknutého slova vo vete: *Myšlienka padáka pochádza už zo stredoveku.*

- A) sloveso, 3. osoba, pl., minulý čas, oznamovací spôsob, činný rod, dokonavý vid.
- B) sloveso, 3. osoba, pl., prítomný čas, oznamovací spôsob, trpný rod, dokonavý vid.
- C) sloveso, 3. osoba, sg., prítomný čas, oznamovací spôsob, činný rod, nedokonavý vid.
- D) sloveso, 3. osoba, sg., budúci čas, oznamovací spôsob, činný rod, nedokonavý vid.

10. Doplň skloňovacie vzory nasledujúcich slov:

- A) na chrbte
- B) prvej (svetovej vojny)
- C) k použitiu
- D) pozorovacích (balónov)

11. Urč slovný druh, rod, číslo a pád slov:

- A) (na spomalenie) pádu
- B) (skrátenie) brzdnjej (dráhy)
- C) (počas) prvej (svetovej vojny)
- D) (so) zbaleným (padákom)

12. Ktorá možnosť neobsahuje jednoduchú vetu?

- A) Myšlienka padáka pochádza už zo stredoveku.
- B) Padáky sa rozšírili až po skončení prvej svetovej vojny, čo súviselo s vtedajším rýchlym rozvojom letectva.
- C) V tej istej dobe použil Jean-Pierre Blanchard padák pri záchrane z poškodeného teplovzdušného balóna.
- D) K prvému vojenskému použitiu padákov došlo počas prvej svetovej vojny.

13. Napíš, aká melódia je vo vete *Používali ich posádky pozorovacích balónov.*

14. Vypíš z druhého odseku ukážky jednu vokalizovanú predložku.

15. Ktoré tvrdenie platí o vete *Veľký význam pri tom zohral vynález umelého hodvábu, ktorý zlacnil ich výrobu.*

- A) Jednoduchá veta s viacnásobným vetným členom.
- B) Jednoduché súvetie priraďovacie.
- C) Jednoduché súvetie podraďovacie.
- D) Zložené súvetie.

16. Ktorý slohový postup je zastúpený v ukážke?

- A) opisný,
- B) rozprávací,
- C) úvahový,
- D) informačný.

17. Urči, ktorá možnosť obsahuje združené pomenovanie:

- A) brzdná dráha,
- B) taliansky architekt,
- C) skok padákom.

18. Z posledného odseku ukážky vypíš jedno osobné zámeno.

19. Ktorým slovotvorným postupom vzniklo slovo *teplovzdušného*?

- A) odvodzovaním,
- B) skracovaním,
- C) skladaním,
- D) spájaním.

20. V ktorej možnosti je slovo so slabikotvornou hláskou?

- A) brzdná dráha,
- B) umelý hodváb,
- C) moderný padák,
- D) ruský vynálezca.

21. Napíš synonymum k slovu *vynálezca*.

22. Doplň nedokončené vety:

- A) Báseň určená na spievanie sa nazýva
- B) Autorov uvedených piesní nepoznáme, preto ich nazývame
- C) Piesne, ktoré spieva matka svojim deťom, sa nazývajú
- D) Zvuková zhoda slabík na konci veršov sa nazýva

23. Pomenuj umelecké jazykové prostriedky:

- A) akoby ich bola mala jedna mater,
- B) zvuky sa predbiehajú, naháňajú sa, smejú sa i plačú,
- C) ulička drieme
- D) v korunách zlatistý svit .

Kód žiaka:.....

Doplň chýbajúce -i/-í, -y/-ý a zakrúžkuj jednu z ponúkaných možností:

Gréc_ boli prv_m_ E/európsk_m_ učencam_ a f_lozofm_. Bol_ aj znamenit_m_ matematikm_. Doteraz sa E/európske deti v školách učia E/euklidovu a P/pytagorovu vetu a aj slávny A/archimedov zákon. Keď sa v E/európe rozšír_lo K/kresťanstvo, ponúklo síce ľuďom vieru v B/boha, ale nikd_ celkom nezabudlo na G/grécke lekcie múdrosti, na v_znam rozumu a kritického ducha.

Gréc_ boli presvedčen_, že človek má nielen rozv_jať svoje myslenie, ale má pestovať aj svoje telo. Práve star_ G/gréc_ v_m_sleli O/ol_mpijské hr_, ktoré boli na konci 19. storočia obnovené, takže dnes môžu medzi sebou/v_ súťažiť najlepší športov/uc_ z/s_ celého sveta.

Gréc_ sa v_značoval_ aj vyv_nutým zm_slom pre krásu a harmóniu. Grécke chrám_ sa stal_ vzorom pre mnoh_ch architektov/u_ ďalších storoč_.

Grécke dedičs/ctvo a svoj nový c_vilizačn_ prínos šír_li R/r_mania. R_mania – podobne ako G/gréc_ – si uctievali viacer_ch bohov/u_. Ich náboženstvo spočívalo predovšetk_m v dodržiavan_ rozličn_ch r_tuálov. V 1. storoč_ nášho letopočtu sa však začalo šír_ť nové náboženstvo, K/kresťanstvo. Tr_sto rokov/u_ boli K/kresťania kruto prenasledovan_, ale v 4. storoč_ sa situácia zmenila a K/kresťanstvo sa stalo oficiáln_m náboženstvom R/r_mskej r_še.

Na S/starovek_ch O/ol_mpijsk_ch hrách sa zúčastňoval_ najlepš_ športou/vc_ s/z_ celého G/grécka. Každ_ túžil po tom, ab_ mohol z_skať krásn_ ol_vov_ veniec, ktor_ mohl_ dostať iba v_ťaz_. Niektor_ bol_ dokonca tak_ v_nikajúc_ športou/vc_, že sa stal_ O/ol_mpijsk_m_ v_ťazm_ aj viac ráz/ viacrát.